

РЕЦЕНЗИЯ

на

доц. д-р Иванка Аспарухова Влаева-Стоянова
преподавател по „История на музиката”, „Музикален анализ”
и др. музикално-теоретични дисциплини,
кандидат

*в конкурса обявен в “Държавен вестник” бр. 57/14.07.2017г.
за редовен професор по професионално направление 8.3 Музикално и
танцово изкуство/ Музикознание и музикално изкуство (История на
музиката и музикален анализ)*

Филип Христов Павлов – доктор на изкуствознанието, професор
ж.к Младост 3, бл. 317, вх. А, ап. 3, 1712 София

Иванка Аспарухова Влаева-Стоянова е музиколог с голяма и разнородна научна дейност. Още в началото на своята педагогическа практика тя започва да преподава целия набор от музикално-теоретични дисциплини в нейното направление: история на музиката, музикален анализ, народна музика, инструментознание, музикална естетика, акустика, история на изкуството. Тази широка платформа на нейната педагогическа ангажираност има пряко отражение в цялостната ѝ научно-изследователска дейност в различните аспекти на музикалните науки. Владеенето на чужди езици несъмнено дава позитивен отпечатък върху нейните, бих ги нарекъл - енциклопедични интереси, които я отличават в колегиалната среда.

Като преподавател в сферата на висшето образование в предишни години името ѝ се свързва с работа в 3 университета – СУ (преподава дисциплини свързани с музикалната култура на Азия), НБУ – в департамент „Средиземноморски и източни изследвания” и Шуменския университет „Епископ Константин Преславски” (Филологически факултет). Навсякъде тя е приета с нескрито уважение от педагогическите среди и буди огромен респект с демонстрираните научни знания. Логично следствие е следващото ѝ развитие – вече като кадър на Института за изкуствознание при БАН, където покрива степените н.с. II и после I ст., респективно главен и старши асистент. През 2011 год. получава научното звание „доцент”. От 1.02.2012 год. е назначена на работа в Катедра „Музика”, Факултет по изкуствата в ЮЗУ „Н. Рилски”, където работи понастоящем. Дисциплините които преподава са вече 10 на брой и удовлетворяват нуждите и на други катедри.

Това носи на доц. д-р Влаева голям личен и научен престиж, който не остава незабелязан от университетското ръководство. Естествено следствие е обявеният конкурс за редовен професор на основание чл.4, ал.2 от ЗРАСБ и решението на ФС на Факултета по изкуствата Протокол № 52/11.09.2017 г.

Цялостната дейност на доц. д-р Влаева и придобитите научни степени и звания отговарят на всички законови изисквания на ЗРАСРБ, посочени в раздел IV Условия и ред за заемане на академичната длъжност "професор", чл. 60. Това ѝ дава право да кандидатства в обявения от ЮЗУ конкурс, в който е единствен кандидат.

Във връзка с изискванията, тя предлага справка и редица документи, които представят приносния характер на нейната научно-изследователска, педагогическа и друга творческа дейност. Представените в нея факти удостоверяват, че тяхната реализация е постигната след получаване на длъжността „доцент”.

Само цифри от нейната значителна дейност в този период: 2 книги, от които едната е в съавторство; 31 студии и статии на български и английски език; участие с доклади в 27 научни конференции (12 са международни); 19 научни рецензии, 5 участия в национални и международни научни проекти. В последните 5 год. към тази широка панорама от дейности се добавят и създадените от нея десетки програми за обучение на студентите в ЮЗУ „Н. Рилски”, докторантско ръководство и други форми на педагогическа работа.

Представеният хабилитационен труд – „Музика в глобалния свят. Отражения в българското образование” е впечатляващ от гледна точка на световните изследователски тенденции в най-ново време, които разглеждат изкуството като функция на глобалната политика, индустрия, икономика, образование. Тези аспекти на научната концепция, заложена в книгата, разкриват широкия личен изследователски поглед на доц. Влаева към света и съвременната събитийност. Те са пряко отражение на нейните многогодишни интереси към развиваната тематика, на изключителната ѝ научно-теоретична подготвеност, резултатна форма на смелостта на солиден учен в излагането на една конфликтна материя и навлизане в същността на проблемите, които днес дават отпечатък на националното развитие в областта на културата и образованието. Отражение на качествността на тази книга е признанието на българското музиковедие – отличаването ѝ със **Специалната награда „Книга на годината 2017”**.

Структурата на авторския труд е изградена върху 4 основни компонента/аспекти на съвременното отношение към музикалното изкуство и неговата роля, възможности и значение за днешното общество и развитието на чуждите и национална култури. **В първа глава се разглеждат процесите, настъпили в днешния век, които превръщат културата в политика, чиято активност е условие за развитието на специфични елементи на музикалната индустрия и бизнес.** Динамичните процеси използват като естествен двигател потребностите на масовата култура от една страна, а от друга - предлагат на младите хора идеи за работна заетост и изграждане на лична кариера. Музиката – като средство за пряк контакт с националната и чужди култури, дава редица възможности за общуване и е фактор в развитието на активитета на културния туризъм в последно време. Тя е основна форма, без аналог, и в медийното пространство, където се осъществява нейния обмен и взаимодействие с чуждите култури. Като се базира на данните от много и различни световни източници, Влаева поднася една ярка фактологична картина на икономическите резултати, които доказват, че културата е мощен икономически фактор в днешно време. Тя прави сравнения и изяснява разликата в концепциите напр. на държавните културни политики на Китай и на България като съпоставя различни данни с конкретно значение. Визуалните примери тук, а и в цялата книга, представят един значим период от време, който е документиран, точно подреден и аналитично поднесен от авторката.

С интересни примери се представят исторически наложилите се допирни точки между религиозните и обществени ритуални моменти и музикалното изкуство. Към нейната теоретична концепция и научно-изследователска позиция естествено се вписват и съжденията за мястото, ролята и значението на международните фолклорни фестивални дейности, развивани в България.

Втора глава е посветена на присъствието на световни музикални култури в нашата страна. Познанията на авторката върху културата и традициите на народите от Азия и Изтока, владенето на техни езици и дългогодишната ѝ публикационна дейност, като резултат на личните изследователски пристрастия, са важни условия за проникването в дълбочина в процесите и явленията, характеризиращи държавните им политики в последните 40 години. Представените данни и информация за древния и съвременен инструментариум, показаното/коментирано

композиторско творчество, и други общи или по-конкретни данни, имат информационно и образователно значение за нашите музиканти. Паралелите с културно-музикалните традиции в България, представянето на религиозните практики, ново творчество и търсенето на общи културни корени, са дълбоко премислени позиции, резултатни форми на задълбочени и комплексни знания, които изпълват всяка страница от книгата на доц. д-р Влаева.

Особено конкретна откъм факти е третата глава, в която музиката се представя в света на другите изкуства в синкретизма на слово, образ, движение, звук и цвят. Разностранният подход към индийската култура се свързва със сакралните текстове, които представляват голям интерес и се изучават като послания от миналото, отправени към бъдещето, с влияние върху хуманитаристиката в различни части на света. Разгледани са композиторски проекти, разпространени творби в музикалната практика, ново творчество, инспирирано от древните културни пластове. Представени са теоретични постановки, дълбоко свързани/изходящи от философски и религиозни разбирания, получили широко разпространение, които ни отправят към други възприятия на музиката като отражение на природата. Изобразителното изкуство на Индия намира своето известяване чрез редица примери: стенописи, иконография, литература, а неговото отражение в българската култура е представено чрез музейното дело.

Музикалният инструментариум, свързан с традиционната индийска музика, по-нататък се разглежда и чрез традициите на изпълнителската практика в Корея. Свързването му със съвременната композиторска практика е ясно изразена тенденция, която представя новите трансформации в мисленето чрез наложилата се във вековете инструментална музикална култура. Цитирам Влаева: „Усвояването, смесването и модернизирването на изпълнителски практики и инструментариум... е закономерност с високи темпове на реализация и множественост на проявленията. Това е един от начините за впитане на традиции и синтез в търсене на нова звукова реалност”. Интересно са представени влиянията на корейската музика, и особено на получената широко разпространение тяхна попкултура, върху българската публика, музикантство и творци.

Несъмнено от голямо значение за разпространението на тези източни влияния, освен културния интерес, има образователното дело в България, предоставящо различни форми на обучение на университетско ниво. Тази

концепция на авторката ни връща към началото на книгата и съжденията ѝ за глобализацията на света, която неминуемо води към необходимостта от нова образователна политика и разширяване съдържателността на знанията в днешния информационно необозрим свят. С много примери Влаева отстоява тезата, че вярното използване на терминологията „не би трябвало да връща към употребата на изобразително асоциативни и в най-обща степен предполагаемо сходни термини”. Тя предлага групирането на основни понятия, които могат да запазят вярно автентиката на музикалното изкуство в днешната глобалност на света и разширен межкултурен диалог.

Основна мисъл в заключителната част на научното изследване е как новите знания да станат част от съвременната образователна дейност, да допринесат за културно-музикалното развитие, да бъдат приложени в практиката, да се ползват в бизнеса с изкуство, да подпомогнат културния диалог между България и света. Трябва да се подчертае факта, че всяка глава от книгата носи безспорни приноси моменти по отношение на конкретно развиваната тематика. Поради този факт, считам че е налице едно голямо научно постижение с висока стойност за родното музиковедение.

Когато говорим общо за научно-изследователските дейности на доц. д-р Влаева се изправяме пред пример за един непрекъснато търсещ и действен колега, чието присъствие в нашата музикална наука е безспорно като творчество и висок професионализъм. Разностранните интереси на авторката ни отвеждат в различни сфери на нейните научни публикации за българския музикален фолклор, за хоровата музика и националната композиторска школа, за импровизацията и музикалните почерци, за предизвикателствата пред музикално-образователния процес и т.н. **Представените по конкурса научно-творчески приноси, описаните дейности и съпътстващи издания са неоспорим доказателствен материал, който изцяло се вписва в характеристиката на осъществяваните от нея основни педагогически дейности в ЮЗУ „Н. Рилски” – Благоевград като преподавател по музикално- исторически и теоретични дисциплини.**

Ще се опитам да представя с минимум думи нейната широка и изключително активна дейност: автор и съавтор на книги, редактор и съставител на книги и научни издания, преводач на научна литература, експертна и консултантска дейност, гост-лектор в чуждестранни

университети, научен рецензент, вдъхновител на творчески и образователни програми, енергичен и търсещ педагог, организатор на творчески и научни събития от национален и международен мащаб, музикален критик, разпространител на знания за световните култури, член на научно жури, участник в радио и телевизионни предавания за българската музикална култура и висше образование и т.н.

Спирам изброяването, което ни дава повече от ясна представа, че кандидатът по този конкурс е голяма личност и, бих казал - явление в средите на високо ерудирани млади специалисти, получили национално и световно признание. Най-високи адмирации към отговорната и впечатляваща обществена, научна и педагогическа дейност на доц. д-р Влаева. Нейното цялостно представяне и широкоаспектна реализация в разглеждания период, доказва непрекъснатия процес на лично творческо развитие и самоусъвършенстване. Безспорна е значимостта на представената научно-изследователска и популяризаторска дейност, свързана с българската музика и с музиката на други народи. Присъствието и в музикалната педагогика, свързана с университетското образование, развивана по модерен, целенасочен и добре планиран във времето за обучение на студентите начин за интензивно развитие, представя нейните постижения като качествена и перспективна методика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изложените дотук факти, изброените дейности и ярко присъствие в научните среди на доц. д-р Иванка Аспарухова Влаева-Стойнова, ми дават основание да препоръчам на уважаемите колеги от Научното жури да утвърдят нейната кандидатура по конкурса за заемане на академичната длъжност „професор”, по научната специалност 8.3 Музикално и танцово изкуство/ Музикознание и музикално изкуство.

02.11.2017 г.

Благоевград